

Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer:

Analyse af sogne i Holstebro, Kalundborg og Østerbro provstier

---

Indhold:

1. Indledning	2
1.1. Formål	2
1.2. Datagrundlag	2
1.3. Antal indbyggere	2
2. Kirkelige handlinger	4
3. Liv og vækst i sognene	6
3.1. Antal aktiviteter	6
3.2. Antal personer	7
4. Kirke- og kirkegårdsfunktionærer	8
5. Kirkefunktionærer	11
5.1. Antal stillinger og deres størrelse	11
5.2. Antal årsværk	11
5.3. Samlede udgifter til kirkefunktionærer	12
5.4. Vikarudgifter	13

1. Indledning

Denne rapport er en kort præsentation af resultaterne af Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmers undersøgelse af medarbejderressourcerne i sognene i tre provstier. Undersøgelsen er gennemført af konsulent Steen Marquard Rasmussen i samarbejde med en arbejdsgruppe bestående af Frede Hansen, Gotfred Larsen, Kirsten Luunbjerg, Susanne Møller, Ejvind Sørensen og Jens Gram.

1.1. Formål

Formålet med Landsforeningens provstianalyse er at foretage en detaljeret kortlægning af tre provstier i Danmark. De valgte provstier er Kalundborg, Holstebro og Østerbro, der repræsenterer hhv. et landprovsti, et købstadsprovsti og et provsti i hovedstaden.

Undersøgelsen fokuserer i første omgang på to ting:

- Personalestrukturen i provstierne med henblik på at få overblik over udgifterne til de forskellige stillingskategorier.
- Liv og vækstaktiviteterne med henblik på at få indsigt i mangfoldigheden af initiativer og organisationsformer.

Det er dog håbet, at analysen kan udvides til også at omfatte kirkegårdsøkonomien med henblik på en vurdering af takststrukturen.

Undersøgelsen fører ikke til resultater, der peger i en entydig retning. De skal snarere opfattes som inspiration til de videre overvejelser over den måde folkekirken anvender sine penge til kirke- og kirkegårdsfunktionærer.

1.2. Datagrundlag

Undersøgelsen bygger primært på oplysninger, der er indsamlet af Landsforeningen vha. et spørgeskema. Svarprocenten herfor ses af følgende tabel:

Tabel 1: Antal sogne og svarprocent i Landsforeningens dataindsamling

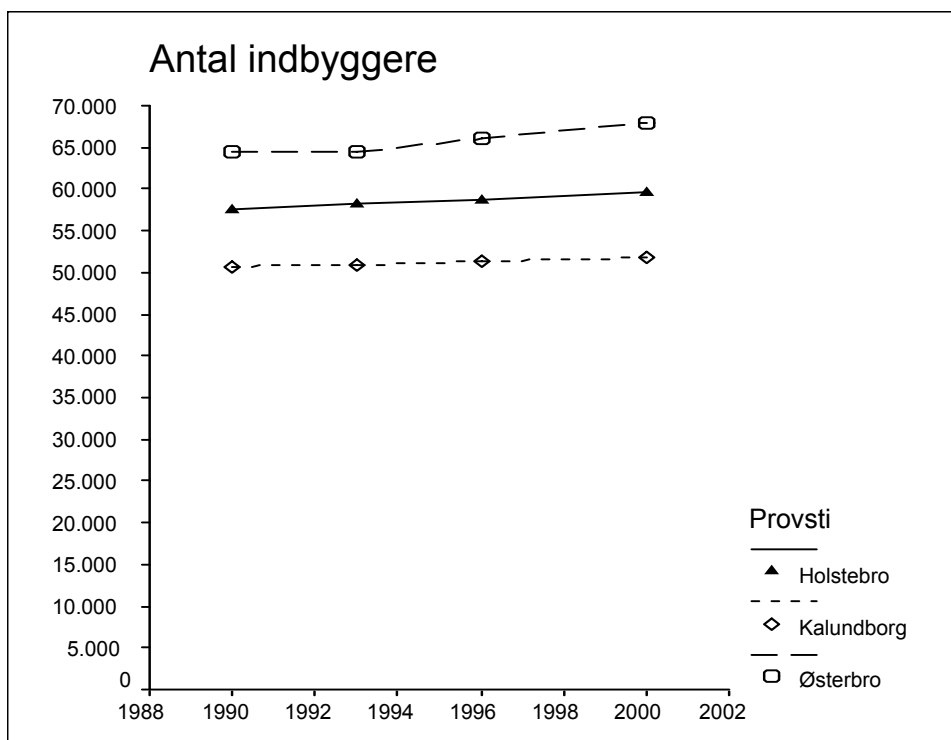
Provsti	Antal sogne	Indkomne svar	Svarprocent
Holstebro	22	20	91%
Kalundborg	33	25	76%
Østerbro	9	9	100%
Total	64	54	84%

Note: Et sogn bestående af to kirkedistrikter, har indleveret to besvarede skemaer, der er blevet samlet til ét. Eneste vanskelighed ved denne samling er, at begge har ansat hver sin lønrammelønnede organist. Da begge ikke kan registreres i samme variabler, er den ene stilling lidt misvisende placeret som organistassistent.

Tabellen viser, at vi har opnået en samlet svarprocent på 84, og at svarprocenten for de enkelte provstier er fra 76% til 100%. Det betyder, at analyserne kan bygge på et solidt grundlag.

1.3. Antal indbyggere

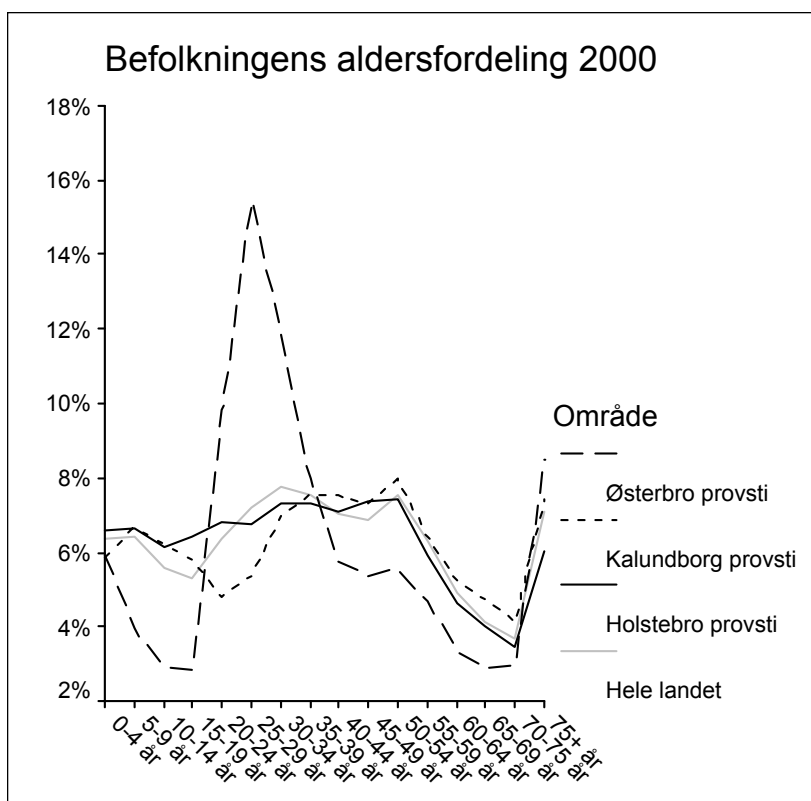
For at lette sammenligningen af de tre provstier har vi tilstræbt, at folketallet var ens i de tre områder. At det nogenlunde er tilfældet ses af Figur 1, der viser udviklingen i provstiernes folketal:

Figur 1

Kilde: Oplysninger fra Danmarks Statistik, der er hentet fra Kirkefondets sognestatistikprogram.

Figuren viser også, at folketallene er meget svagt stigende gennem perioden. Som det ses af næste figur er aldersfordelingen ikke ens i de tre provstier:

Figur 2

Kilde: Oplysninger fra Danmarks Statistik, der er hentet fra Kirkefondets sognestatistikprogram.

2. Kirkelige handlinger

Vi skal herefter belyse nogle få nøgletal vedrørende de kirkelige handlinger i de tre provstier.

Vi ser først på antal gudstjenester i perioden 1990-2000.

Tabel 2: Antal gudstjenester

		Antal gudstjenester i sognets kirker	Antal gudstjenester andetsteds i sognet
Østerbro	1990	1096	247
	1993	1053	228
	1996	1029	378
	2000	1039	234
	Gennemsnit	1054	272
	Forskel 2000-1990	-57	-13
	Forskel i % af antal i 1990	-5,2%	-5,3%
Kalundborg	1990	1762	598
	1993	1761	529
	1996	1742	417
	2000	1681	384
	Gennemsnit	1737	482
	Forskel 2000-1990	-81	-214
	Forskel i % af antal i 1990	-4,6%	-35,8%
Holstebro	1990	1692	685
	1993	1711	677
	1996	1638	641
	2000	1555	584
	Gennemsnit	1649	647
	Forskel 2000-1990	-137	-101
	Forskel i % af antal i 1990	-8,1%	-14,7%

Kilde: Oplysninger fra Danmarks Statistik, der er hentet fra Kirkefondets sognestatistikprogram.

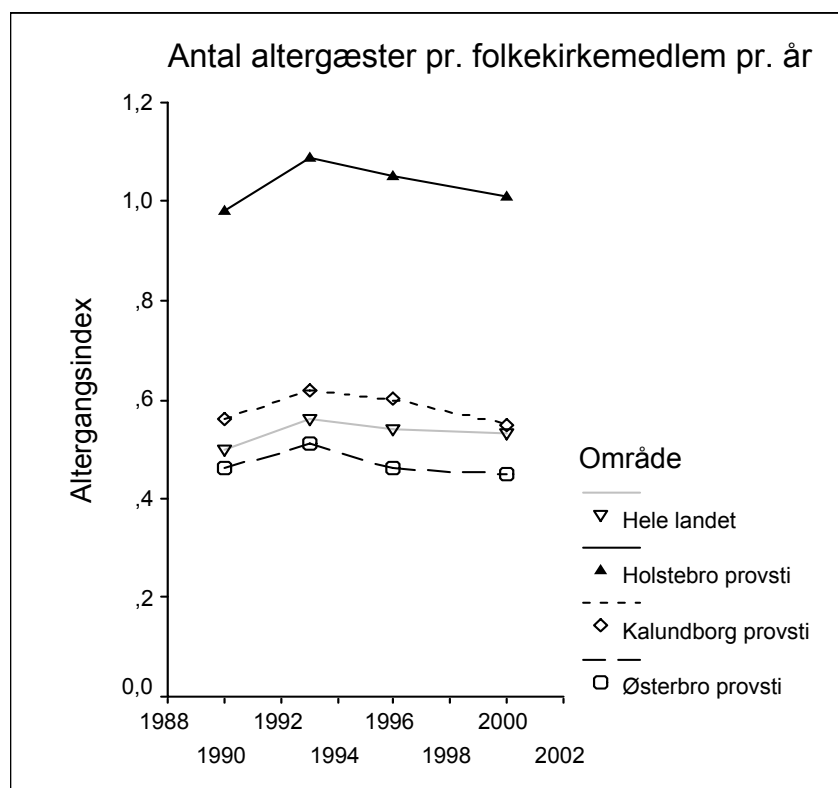
Vi ser, at der holdes markant færre gudstjenester i sognets kirker i Østerbro provsti til trods for, at indbyggertallet i dette provsti faktisk er højere end i de to andre provstier. Det afspejler en generelle forskel mellem land- og bysogne i retning af, at der pr. 1.000 indbyggere holdes færre gudstjenester i bysognene¹.

Vi ser også, at der gennem perioden i større eller mindre grad er sket et fald i antallet af gudstjenester. Indsamlingen af oplysninger til Danmarks Statistik giver imidlertid ikke mulighed for en præcis tolkning af dette fald. Det skyldes, at man indberetter de faktisk gennemførte gudstjenester, og et fald i disse kan både skyldes en nedgang i det planlagte

¹ Det er dokumenteret i kirketællingen fra Roskilde stift: "i forhold til indbyggertallet er der langt flere kirker på landet end i byerne. Det betyder bl.a., at i forhold til indbyggertallet holdes der langt flere gudstjenester på landet end i byerne. Dette er velkendt. Det nye er, at vi med denne undersøgelse kan præcisere denne forskel. I landsognene betragtet som helhed holdes der 54 søn- og helligdagsgudstjenester om året pr. 1.000 indbyggere, mens der i bysognene kun holdes 13." (Steen Marqvard Rasmussen: *Kirkegang i Roskilde stift 2000*, s. 29).

antal tjenester og det kan skyldes en stigning i antallet af messefald. Hvor meget af faldet, der skyldes det ene og det andet, kan vi ikke vide på det foreliggende grundlag.

Den næste figur viser værdierne på et såkaldt altergangsindex, der er beregnet ved at dividere det samlede antal nadverdeltagere i løbet af året med antallet af folkekirkemedlemmer.

Figur 3

Kilde: Oplysninger fra Danmarks Statistik, der er hentet fra Kirkefondets sognestatistikprogram.

Vi ser, at indexet for Kalundborg provsti er 0,62 i 1993. Det betyder, at hvert folkekirkemedlem i dette provsti i gennemsnit gik til alters 0,62 gang i løbet af året, eller med andre ord: For hver 100 folkekirkemedlemmer i provstiet var der gennemsnitligt 62 af dem, der gik til alters én enkelt gang i løbet af året. Vi ser, at Holstebro provsti skiller sig ud ved at have et markant højere altergangsindex end de øvrige.

Det er også værd at hæfte sig ved, at antallet af altergæster pr. folkekirkemedlem har været svagt faldende i alle tre provstier siden 1993.

Oplysningerne om antal gudstjenester og kirkelige handlinger i pastoratet i 2001, der er indsamlet af Landsforeningen, fordeler sig således:

Tabel 3: Antal kirkelige handlinger pr. 1.000 indbyggere

	Provsti		
	Kalundborg	Holstebro	Østerbro
Gudstjenester på søn- og helligdage	36,5	34,0	10,6
Særskilte dåbsgudstjenester	1,0	,1	1,1
Familiegudstjenester på hverdage	1,0	,6	,5
"Kirkekoncerter" med præst	1,4	,7	,3
Kirkekoncerter uden præst	,9	1,1	1,1
Begravelser/bisættelser	13,1	10,1	7,0
Vielser	3,9	3,4	1,7
Andre gudstjenester	5,0	2,7	5,5

En sammenligning af de tre provstier viser markante forskelle på enkelte områder: Der er markant færre gudstjenester på søn- og helligdage pr. 1.000 indbyggere i Østerbro provsti; der er markant færre særskilte dåbsgudstjenester i Holstebro, og der er klart flere "kirkekoncerter" med deltagelse af præst i Kalundborg, mens niveauet for kirkekoncerter uden præster er nogenlunde ens i de tre provstier. Udfra Figur 2 – der viste aldersfordelingen i de tre provstier – kunne man forvente, at behovet for børne- og familiegudstjenester var mindst i Østerbro. Tabel 3 viser dog, at man holder lige så mange af disse (0,5 pr. 1.000 indbyggere) som i Holstebro.

3. Liv og vækst i sognene

3.1. Antal aktiviteter

Aktiviteter til fremme af menighedens liv og vækst kan både være sat i værk af menighedsrådet og af andre kirkelige organisationer. Når vi koncentrerer os om førstnævnte finder vi følgende udbredelse af en række aktivitetsformer:

Tabel 4: Procentdel af sognene, hvor menighedsrådet driver anførte aktiviteter

Aktivitetsformer	Kalundborg	Holstebro	Østerbro
Sogneaftener med foredrag	80%	75%	78%
Kirkelig studiekreds	28%	25%	78%
Kirkehøjskole	4%	5%	0%
Ældreklub	44%	50%	100%
Fælles kirkelig aftensmad	24%	15%	44%
Fælles kirkelig frokost	44%	45%	100%
Bazar/julemarked	8%	15%	56%
Besøgstjeneste	12%	25%	33%
Uddeling til jul o.l.	16%	15%	78%
Legestue/samvær for dagplejere	12%	10%	22%
Værested for børn & unge	12%	0%	0%
Værested for voksne	0%	5%	33%
Genbrugsbutik	0%	0%	11%
Aflastningstjeneste for pårørende til syge	0%	5%	0%

Vi ser, at 75%-80% af alle sogne har sogneaftener med foredrag, at 15%-44% har arrangementer med fælles aftensmad osv. Det generelle indtryk er, at der foregår en betydelig aktivitet i sognene, og at sognene i Østerbro provsti i særlig grad udfolder de nævnte aktiviteter.

3.2. Antal personer

Vi skal herefter se på, hvor mange personer, der er involveret i at drive aktiviteterne. For at sikre valide svar blev 'involverede personer' præciseret således i Landsforeningens spørgeskema:

Hermed tænkes både på menighedsrådsmedlemmer, ansatte (præster, kirkefunktionærer, herunder sognemedhjælpere) og frivillige, der bidrager til at holde aktiviteten i gang (dvs. at brugerne af aktiviteten ikke tælles med).

Antal involverede i alt inden for hvert provsti fremgår af denne tabel:

Tabel 5: Antal involverede personer i en række aktiviteter

Aktiviteter	Kalundborg			Holstebro			Østerbro		
	Ansatte	Frivillige	Råds-medl.	Ansatte	Frivillige	Råds-medl.	Ansatte	Frivillige	Råds-medl.
Sogneaftener	10	18	77	16	11	73	15	2	10
Kirkelig studiekreds	4	5	4	11	1	17	6	4	2
Kirkehøjskole	0	0	0	1	0	4	0	0	0
Ældreklub	2	10	13	9	21	4	12	14	7
Fælles kirkelig aftensmad	4	6	9	4	6	6	4	5	3
Fælles kirkelig frokost	6	22	56	9	10	26	15	12	16
Bazar/julemarked	0	0	3	4	70	6	15	72	19
Besøgstjeneste	1	0	1	4	29	1	1	0	0
Uddeling til jul o.l.	1	0	6	7	13	2	9	5	7
Legestue/samvær for dagplejere	1	7	0	2	1		1	0	0
Værested for børn & unge	0	4	1	0	0	0	0	0	0
Værested for voksne	0			3	5	1	3	1	2
Genbrugsbutik	0	0	0	0	0	0	1	10	3
Aflastningstjeneste for pårørende til syge	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Selvhjælpegrupper for syge/sørgende	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Arbejde blandt flygtninge og indvandrere	0	0	0	0	19	2	0	0	0
Andre aktiviteter	10	31	27	14	14	9	5	39	11
Total	39	103	197	86	200	151	87	164	80

Tabellen viser, at i alt 1.107 personer er involveret i de nævnte aktiviteter i de 54 sogne. Opgørelsesmåden har to mangler, som gør, at man skal være forsigtig med at regne for meget videre på tallene. Dels udelukker opgørelsen ikke, at de samme personer optræder flere gange på forskellige aktiviteter og dels indeholder den ikke oplysninger om, hvor mange timer den enkelte personer bruger på de enkelte aktiviteter.

Herefter belyses forholdet mellem frivillige og ansatte for de enkelte aktiviteter:

Tabel 6: Antal frivillige divideret med antal ansatte, der er involveret i en række aktiviteter

Aktiviteter	Kalundborg	Holstebro	Østerbro	De 3 provstier
Genbrugsbutik			10,0	10,0
Bazar/julemarked		17,5	4,8	7,5
Besøgstjeneste		7,3	0,0	4,8
Andre aktiviteter	3,1	1,0	7,8	2,9
Ældreklub	5,0	2,3	1,2	2,0
Legestue/samvær for dagplejere	7,0	0,5		2,0
Fælles kirkelig frokost	3,7	1,1	0,8	1,5
Fælles kirkelig aftensmad	1,5	1,5	1,3	1,4
Uddeling til jul o.l.		1,9	0,6	1,1
Værested for voksne		1,7	0,3	1,0
Sogneaftener	1,8	0,7	0,1	0,8
Kirkelig studiekreds	1,3	0,1	0,7	0,5

Tabellen giver et indtryk af, hvor mange frivillige der er i forhold til antallet af ansatte til de enkelte aktiviteter. Hvis tallet er større end 1,0 er der flere frivillige end ansatte, og er tallet mindre end 1,0 er der flere ansatte. Eksempelvis ses, at for alle sogne i de tre provstier betragtet under ét, er det sådan, at der er ca. 5 gange så mange frivillige som ansatte involveret i besøgstjeneste.

En sammenligning af Kalundborg og Holstebro provsti viser, at førstnævnte har en højere kvote på 6 af de 7 aktiviteter, der kan sammenlignes. Det betyder, at der er flere frivillige pr. involveret ansat i landprovstiet Kalundborg end er i købstadsprovstiet Holstebro.

4. Kirke- og kirkegårdsfunktionærer

Den følgende tabel viser, hvorledes lønudgifterne er fordelt mellem hhv. kirke- og kirkegårdsfunktionærer:

Tabel 7: De samlede lønudgifter fordelt på hovedgrupper

	Kalundborg	Holstebro	De to provstier
Kirkefunktionærer	35%	44%	40%
Kirkegårdsfunktionærer	65%	56%	60%
Total	100%	100%	100%

Vi ser, at der i begge provstier bruges flere lønkroner til kirkegårdspersonalet end der bruges til de kirkelige medarbejdere; dette er mest udtalt i Kalundborg. For begge provstier under ét ser vi, at for hver lønkrone går de 40 øre til kirkefunktionærer, mens de 60 ører går til kirkegårdsfunktionærer.

Opgørelsen lider dog af en alvorlig svaghed, da mange gravere – der er registreret som kirkegårdsfunktionærer – i et ikke ubetydeligt omfang medvirker ved kirkelige handlinger. Det er derfor ønskeligt at foretage en korrigeret opgørelse. Da Landsforeningen har en omfattende praksis med opmåling af bl.a. graverstillinger, er det muligt at beregne en fordelingsnøgle mellem graverens arbejde på kirkegården og med kirkelige tjenester. På baggrund af et udvalg af de over 240 opmålinger af graverstillinger over hele landet, som foreningen pt. ligger inde med, er fordelingsnøglen beregnet til hhv. 23% til kirke- og 77% til kirkegårdsarbejde. Den således justerede fordeling af graverlønningerne på de to kategorier resulterer i denne korrigerede udgave af Tabel 7:

Tabel 8: *Korrigeret fordeling af de samlede lønudgifter på hovedgrupper*

	Kalundborg	Holstebro	De to provstier
Kirkefunktionærer	41%	47%	45%
Kirkegårdsfunktionærer	59%	53%	55%
Total	100%	100%	100%

Selvom forholdet nu er korrigeret til fordel for kirkefunktionærerne, bruges der fortsat flere lønkroner til kirkegårdspersonalet sammenlignet med kirkefunktionærerne.

Hermed kan man dog ikke konkludere, at folkekirken bruger flere personaleressourcer på kirkegårdsfunktionerne sammenlignet med kirkens, da præstelønningerne ikke er med i opgørelsen. Skete det, ville forholdet formodentlig tippe til fordel for de kirkelige medarbejdere.

Vi skal herefter i de næste to tabeller se på, hvor meget den enkelte kirkeskatteyder i gennemsnit betaler til de enkelte funktionærgrupper, idet vi antager, at det kun er folkekirkemedlemmer over 18 år, der betaler kirkeskat:

Tabel 9: *Samlede udgifter til kirkefunktionærer pr. folkekirkemedlem, der er fyldt 18 år*

Stillingskategori	Kalundborg	Holstebro	Østerbro	De 3 provstier
Organist & -assistent	82	99	77	86
Kordegner & -assistent	33	60	73	58
Kirketjener	30	57	74	57
Kirkesanger og kirkekor	43	43	34	39
Sognemedhjælper	8	23	5	11
Øvrige ansatte	4	16	0	6
Præsteseekretær	6	3	0	3
Total	207	301	263	260

Vi ser, at den enkelte kirkeskatteyder i de tre provstier i gennemsnit betaler 260 kr. om året for at dække lønnen til kirkefunktionærerne. Det er billigst i Kalundborg og dyrest i Holstebro. Mere detaljeret ser vi eksempelvis, at den gennemsnitlige kirkeskatteyder må betale 39 kr. om året for, at der er kor/kirkesanger til gudstjenester og kirkelige handlinger. Funktionen er ikke dyrere på Østerbro, hvor man har kor, end den er i Kalundborg, hvor man stort set alle steder har kirkesanger. Det hænger sammen med de strukturelle, at der pr. indbygger er færre gudstjenester m.v. på Østerbro.

For kirkegårdsfunktionærerne ser tallene sådan ud:

Tabel 10: Samlede udgifter til kirkegårdsfunktionærer pr. folkekirkemedlem, der er fyldt 18 år

Stillingskategori	Kalundborg	Holstebro	De 2 provstier
Gartner/gartneriarbejder	97	177	140
Graver ³⁾	161	113	135
Gravermedhjælper	62	45	53
Kirkegårdsleder	30	21	25
HK-personale på kirkegård	13	21	17
Kirkegårdsassistent	17	9	12
Øvrige ansatte	1	1	1
Total	380	386	384

Note 1: Da der ikke er nogen folkekirkeforvaltede kirkegårde i Østerbro provsti, indgår dette ikke i tabellen.

Note 2: Opgørelsen tager ikke højde for, at kirkegårdsdriften også er forbundet med indtægter, der i et vist omfang finansierer bl.a. lønningerne.

Note 3: Ca. 23% af lønnen til graverne kan henregnes til kirkefunktionæropgaver, jf. den skønnede fordelingsnøgle på s. 9.

Vi ser, at den enkelte kirkeskatteyder² i de to provstier i gennemsnit betaler 384 kr. om året for at dække lønnen til kirkegårdsfunktionærene. Til forskel fra den tilsvarende opgørelse for kirkefunktionærene er det stort set ingen forskel på totalbeløbet for de to provstier i Tabel 10. Dette er bemærkelsesværdigt, da de to områder har en ret forskellig kirkegårdsstruktur – landprovstiet Kalundborg er præget af mange små kirkegårde med mange graverstillinger, mens Holstebro bl.a. har to store bykirkegårde med mange gartnere og gartneriarbejdere.

² Stadig forstået som et folkekirkemedlem over 18 år.

5. Kirkefunktionærer

5.1. Antal stillinger og deres størrelse

Mange stillinger på kirkefunktionærområdet er deltidsstillinger³. Derfor vil vi i dette afsnit belyse kvoten⁴ for gennemsnitsstillingen inden for hver stillingskategori.

Tablet 11: Antal stillinger og gennemsnitskvoten for de enkelte stillingskategorier

	Provsti						Total	
	Kalundborg		Holstebro		Østerbro		Gennemsnitskvote	Antal
	Gennemsnitskvote	Antal	Gennemsnitskvote	Antal	Gennemsnitskvote	Antal		
Kirkesanger	19	22	16	15	,	1	17	38
Kirketjener 1	70	3	96	5	100	9	94	17
Kirketjener 2	45	1	75	3	80	2	72	6
Kordegne	100	3	115	7	98	9	105	19
Kordegneassistent	,	0	90	1	,	0	90	1
Præsteseekretær	11	6	15	3	,	0	12	9
Lønrammelønnet organist	84	6	78	12	98	9	86	27
Honorarlønnet organist	28	18	19	8	,	0	25	26
Organistassistent	,	0	60	2	,	0	60	2
Sognemedhjælper	,	5	100	3	50	2	80	10

Tabellen viser både antallet af stillinger og den gennemsnitlige kvote inden for hver kategori. Eksempelvis er der 22 kirkesangerstillinger i Kalundborg provsti, og kvoten for disse er i gennemsnit 19%, svarende til 365 timer om året. Vi ser en betydelig variation i kvoterne for de enkelte stillingskategorier, hvor kordegnestillingerne er tæt på 100%⁵, mens de honorarlønnede stillinger som kirkesanger, organist og præsteseekretær som ventet har en lav kvote.

5.2. Antal årsværk

Vi vil herefter beregne antallet af årsværk for hver stillingskategori inden for hvert provsti. Da der jo er et forskelligt antal sogne og et forskelligt antal indbyggere (herunder antal medlemmer af folkekirken) i de tre provstier, har vi valgt at foretage opgørelsen pr. 10.000 medlemmer af folkekirken:

³ Se Kirkeministeriet m.f.: *Folkekirkens økonomi*, maj 1995, s. 99-106.

⁴ Størrelsen på honorarlønnede stillinger er ikke bestemt ved en kvote, men ved et årligt timetal. For sådanne stillinger beregner vi en kvote ved at sætte dette timetal i forhold til 1.924 arbejdstimer pr. år, der er gældende for en fuldtidsstilling.

⁵ Vi ser, at kvoten kan komme op over 100%. Det betyder, at stillingen på den ene side udløser medhjælpstimer, men at disse på den anden side ikke har et omfang, så der kan oprettes en selvstændig kordegneassistentstilling.

Tabel 12: Antal årsværk pr. 10.000 medlemmer af folkekirken inden for de enkelte stillingskategorier

	Kalundborg	Holstebro	Østerbro
Kirkesanger	1,1	0,6	–
Kirketjener 1	0,6	0,9	1,8
Kirketjener 2	0,1	0,4	0,3
Kordegner	0,8	1,6	1,8
Kordegneassistent	0,0	0,2	0,0
Præsteseekretær	0,2	0,1	0,0
Lønrammelønnet organist	1,6	1,8	1,8
Honorarlønnet organist	1,3	0,3	0,0
Organistassistent	0,0	0,2	0,0
Sognemedhjælper	–	0,6	0,2

Note: 0,00 betyder, at der slet ikke er ansat medarbejdere i den pågældende kategori i noget sogn i provstiet, mens – betyder, at vi ikke har oplysninger om stillingsstørrelsen for de (i dette tilfælde meget få), der er ansat.

Tallene kan være vanskelige at sammenligne på tværs af provstier, fordi de har en forskellig stillingsstruktur. Eksempelvis gør man i Kalundborg meget brug af kirkesangere, mens man på Østerbro stort set dækker dennes funktioner med kirkekor og kordegn. Det giver dog mening at sammenligne eksempelvis det samlede årsværk for de tre kategorier af organister. Vi ser her, at der i sognene i Kalundborg provsti er ansat 2,9 organist pr. 10.000 folkekirkemedlemmer, mens der i Holstebro og Østerbro er ansat hhv. 2,3 og 1,8 organist. Dette afspejler, at der holdes markant flere gudstjenester pr. 1.000 indbyggere i landområderne, jf. Tabel 3.

5.3. Samlede udgifter til kirkefunktionærer

Tabel 13: Udgifterne til de enkelte stillingskategorier i procent af de samlede udgifter til kirkefunktionærer

Stillingskategori	Kalundborg	Holstebro	Østerbro	De 3 provstier
Organist & -assistent	40%	33%	29%	33%
Kirketjener	15%	19%	28%	22%
Kordegner & -assistent	16%	20%	28%	22%
Kirkesanger og kirkekor	21%	14%	13%	15%
Sognemedhjælper	4%	8%	2%	4%
Øvrige ansatte	2%	5%	0%	2%
Præsteseekretær	3%	1%	0%	1%
Total	100%	100%	100%	100%

Note: Tabellen er sorteret efter kolonnen 'De 3 provstier'.

Af kolonnen yderst til højre ser vi, at de 54 sogne betragtet under ét bruger 33% af lønnen til kirkefunktionærer til organistfunktionen. Herefter følger kirketjener og kordegn med hver 22%.

Betragter vi prioriteringen i sognene opgjort provstivis, kan vi konstatere, at hver af de tre grupper af sogne har samme udgiftsprioritering som de 54 sogne under ét bortset fra, at

sognene i Kalundborg provsti tilsammen bruger relativt flere penge på kirkesanger og kirkekor og færre på kordegnfunktionen.

5.4. Vikarudgifter

Vi vil herefter se på vikarudgifternes relative størrelse.

Tabel 14: Vikarudgifterne i procent af de fastansattes løn opgjort for hver stillingskategori

Stillingskategori	Kalundborg	Holstebro	Østerbro	De 3 provstier
Vikar for kordegn & -assistent	20%	39%	42%	37%
Vikar for kirketjener	20%	24%	33%	28%
Vikar for organist & -assistent	24%	15%	18%	18%
Vikar for kirkesanger	9%	19%	0%	12%
Vikar for sognemedhjælper	0%	3%	0%	2%
Vikar for præsteseekretær	0%	0%		0%
Vikar for øvrige ansatte	0%	0%		0%
Total	17%	19%	28%	22%

Note: I Vikarudgifterne indgår også udgifter til fastmedhjælp, eksempelvis som følge af, at en stilling er større end kvote 100 uden at være så stor, at den udløser en assistentstilling.

I cellen nederst til højre ser vi, at de samlede vikarudgifter udgør 22% af de samlede lønudgifter til de fastansatte. Dvs. at hver gang, der bruges 100 kr. til de fastansatte, bruges der 22 kr. til vikarer, herunder fast medhjælp. Det svarer til, at 18% af den samlede lønudgift til kirkefunktionærer bruges til vikarer/faste medhjælpere⁶.

Betragter vi de enkelte stillingskategorier ser vi, at kordegnfunktionen er den mest vikartunge, idet man bruger 37 kr. på vikarer for hver gang man betaler 100 kr. i løn til de faste kordegne og kordegneassistenter. Det svarer til, at 27% af den samlede lønudgift til kordegnfunktionen bruges til vikar/fast medhjælp⁷.

En sammenligning af de enkelte provstier viser, at rangordenen i stillingskategoriernes "vikartunghed" ikke er ens. I "landprovstiet" Kalundborg, hvor man kun har kordegne i 12% af sognene, er det organistfunktionen, der er mest vikartung⁸. Vi ser også store udsving i vikartungheden for de enkelte funktioner. I Kalundborg udgør vikarudgifterne til kirkesanger 9% af lønnen til de faste kirkesangere, mens de udgør 19% i Holstebro. Vi kan på det foreliggende grundlag ikke give forklaringer på denne forskel, men en mulighed kan være, at det i nogle områder er sværere at få besat kirkesangerstillingerne end andre steder⁹.

⁶ Regnestykket ser sådan ud: $\frac{22 * 100\%}{22 + 100} = 18\%$

⁷ Regnestykket ser sådan ud: $\frac{37 * 100\%}{37 + 100} = 27\%$

⁸ Eksemplet må ikke lede os til den misforståelse, at en stillingskategori, der er meget lidt udbredt, ikke kan være vikartung. Det kan den sagtens, hvilket ses ved en sammenligning af kordegne- og kirkesangerfunktionen i Kalundborg provsti. Selvom kordegnfunktionen er mindre udbredt, er den mere vikartung end kirkesangerfunktionen.

⁹ Landsforeningen foretog i 1997 en undersøgelse, der belyste sådanne forhold med hensyn til landsbyorganister, jf. heftet "Organiststillinger i landsogne", der stadig kan købes på Landsforeningens forlag.